

Fra: Direktør for utdanning
Vegard Iversen
Dato: 21.09.2022
Dokumentnr.: 202232143-4
Til: Se mottakerliste, siste side.

Høring: Tilbudsutvikling i Trøndelag 2023-24

Generelt

Fylkesdirektøren inviterer med dette til å komme med innspill til arbeidet med tilbudsstruktur og kapasitetsfastsettelse for opplæringstilbudet i Trøndelag, skoleåret 2023-24.

Høringsdokumenter med vedlegg og kunnskapsgrunnlag ligger her:

<https://www.trondelagfylke.no/tilbudsstruktur>

Kunnskapsgrunnlaget omfatter blant annet:

- Sammenhengen mellom arbeidslivets behov, elevenes ønsker, elevgrunnlaget og skolens tilbud med tilhørende økonomiske rammer.
- Utfordringsbildet framover (sak [55/22](#) Utfordringsdokumentet), herunder befolkningsutvikling for aldersgruppen 16-18-åringer og de økonomiske rammene for fylkeskommunen i årene framover.

Saken om tilbudet for skoleåret 2023-24 behandles av Hovedutvalg for utdanning i møte 23.-24. november 2022.

Økonomiplanen for 2023-2026 gir stramme økonomiske rammer for opplæring. Fylkesdirektøren ber skolene foreta en kritisk gjennomgang av tilbudsstrukturen ut fra dette perspektivet.

Frister og prosedyrer

Høringsfristen er **20. oktober 2022**.

De fylkeskommunale videregående skolene registrerer notatet i arkivsystemet Public 360 på saksnummer: 202232143 Tilbudsutvikling i Trøndelag skoleåret 2023-2024

Øvrige høringsparter må benytte høringsportalen:

1. Gå inn på høringsportalen: [Skjema for innhenting av høringssvar for avdeling utdanning - Trøndelag fylkeskommune \(trondelagfylke.no\)](#)
2. Identifiser deg elektronisk
3. Velg informasjon om høringssvar
4. Velg høringssvar 3: Tilbudsutvikling i Trøndelag 2023-2024
5. Fyll ut skjemaet
6. Du får tilsendt bekreftelse på e-post om at høringen er mottatt. Kvittering får du fra acos-ikke-svar@trondelagfylke.no. Sjekk spamfilteret dersom du ikke mottar kvitteringen.

Hørings skjemaet består av åtte punkter/tema, som tilsvarer kapittelnummereringen i dette dokumentet:

1. Tilbudstilpasninger for skolene
 2. Videregående opplæring for voksne
 3. Trøndelag nettskole
 4. Overgangstilbud for nyankomne minoritetsspråklige ungdom (16-24 år)
 5. Bedriftsnært yrkesfag (BYF)
 6. Satsing på utvalgte utdanningsprogram, jf. Utfordringsdokumentet
 7. Høyere yrkesfaglig utdanning
 8. Annen informasjon fra fylkesdirektøren
 - 8.1. Opplæringskapasitet i bedrift
 - 8.2. Ulike utredningsprosesser som pågår
- Vedlegg

Det er ikke obligatorisk å svare på alle spørsmålene – høringsinstansene vurderer selv hvilke punkter/tematikker som er mest relevant for eget arbeid.

Helhetlig tilbudsplanlegging og tilbudsprinsipper

Fylkestinget gav i sak [115/21](#) fylkesdirektøren følgende oppdrag:

«Fylkestinget går imot fylkesdirektørens forslag om å sette i gang en utredning der de analyserer både tilbuds- og skolestruktur i neste økonomiplanperiode og ber om at dette ikke gjennomføres. Framtidig planlegging av tilbudsstruktur gjøres med utgangspunkt i nye prinsipper som vedtas.»

Målene for organiseringen av kompetanseproduksjonen i Trøndelag ble vedtatt i fylkestingssak [56/21](#). Disse målene er førende for arbeidet med utviklingen av de operasjonelle tilbudsprinsippene. I fylkestingssak [122/21](#) ble tilbudsprinsippene for ungdomsopplæringen vedtatt. I sak til Hovedutvalg for utdanning [33/22](#) ble prinsippene for høyere yrkesfaglig utdanning for 2023 vedtatt. For voksenopplæringen er prinsippene under utarbeidelse.

Høringsnotatet er et første steg i retning av å implementere en helhetlig tilbudsplanlegging for ungdomsopplæring, voksenopplæring og høyere yrkesfaglig utdanning.

1. Tilbudstilpasninger for skolene

I vedlegg 1 framgår fylkesdirektørens forslag til justeringer av tilbudsstruktur for kommende skoleår, 2023-24. Kapasiteten på de enkelte tilbudene vil fastsettes på et senere tidspunkt, og justering av vedtatt kapasitet legges fram til politisk behandling i mai 2023.

Fylkesdirektøren ønsker tilbakemelding på:

- Om forslag til tilbudsstruktur (vedlegg 1) er i overenstemmelse med arbeidslivets behov, hvordan søkertallene har utviklet seg og skolens tilbudskapasitet.

2. Videregående opplæring for voksne

Videregående opplæring for voksne (voksenopplæring) koordineres via åtte videregående skoler (koordineringsskoler) i hver sine geografiske avgrensede områder. Disse skolene samarbeider tett med de andre videregående skolene (samarbeidsskoler) i samme region for å gi konkret opplæring. Fram til nå har det årlige tilbudet blitt opprettet med bakgrunn i søkerens (voksne med voksenrett) ønskede sluttkompetanse. Dette har medført at det årlige voksenopplæringstilbudet har variert fra år til år. Et eventuelt avslag på søknaden er et enkeltvedtak m/klageadgang, og vedtaket må begrunne hvorfor fylkeskommunen ikke kan gi ønsket opplæring.

I arbeidet med Fullføringsreformen og ny opplæringslov kan det bli lovendringer som blant annet gjør at voksne skal søke på tre ønskede sluttkompetanser. Da vil fylkeskommunen kunne planlegge tilbudene mer fra år til år og samtidig ta større hensyn til næringslivets behov for rekruttering. Denne lovendringen var først signalisert å komme inneværende høst, men er utsatt til våren 2023. Det var planlagt en egen politisk sak i 2022 hvor det skulle utarbeides prinsipper for tilbudsplanlegging også for voksenopplæring, men ovennevnte gjør at denne utsettes til 2023 når det er klart hvilke lovendringer som faktisk kommer.

Likevel vil vi i denne høringsrunden invitere til innspill på forslag til hvilke utdanningsprogram de ulike regionene skal prioritere også mht. et voksenopplæringstilbud (se vedlegg 2). Dette bør i hovedsak være basert på tidligere års gjentagende gjennomførte voksenopplæringstilbud og/eller tilbud med et stort antall søkere. I tillegg vil det måtte være åpning for andre tilbud hvis det viser seg behov for det når søkeroversikten foreligger i løpet av mars 2023.

Fylkesdirektøren ønsker tilbakemelding på:

- Om forslag til tilbudsstruktur (vedlegg 2) er i overenstemmelse med arbeidslivets behov, hvordan søker tallene har utviklet seg, tidligere gjennomførte voksenopplæringstilbud og skolenes tilbudskapitet pr. region.

3. Trøndelag nettskole

Trøndelag nettskole har for skoleåret 2022-23 en rekke fagtilbud innen studieforberedende løp, yrkesfaglige løp, intensive kurs og tilbud til voksne – disse framgår av vedlegg 3. Det er naturlig å videreføre de igangsatte fagtilbudene. Igangsettelse er likevel avhengig av tilstrekkelige antall søkere. Det kan være aktuelt å samarbeide med andre fylkeskommuner.

Fylkesdirektøren ønsker tilbakemelding på:

- Hvilke av dagens fagtilbud som bør videreføres (vedlegg 3), samt behov for å utvide fagtilbudene.

4. Overgangstilbud for nyankomne minoritetsspråklige ungdom (16-24 år)

Overgangstilbud for nyankomne i Trøndelag blir i hovedsak gitt i kombinasjonsklasser¹. For skoleåret 2022-23 er det startet opp kombinasjonsklasser i seks regioner. Tre av disse tilbudene er nye tilbud sett i forhold til skoleåret 2021-22. I Trondheim er det tre skoler: Byåsen vgs, Charlottenlund vgs og Heimdal vgs. I andre regioner er det én skole sentralt plassert geografisk i hver region: Orkdal vgs, Ole Vig vgs, Verdal vgs, Steinkjer vgs og Olav Duun vgs. Tilbudet består i hovedsak av eksamensrettet grunnskoleopplæring, norskopplæring, karriereveiledning/karrierelæring, i tillegg til kroppsøving. Det faglige nivået hos den enkelte elev avgjør opplæringsomfanget.

En alternativ måte å tilpasse opplæringen til nyankomne minoritetsspråklige ungdom er å legge til rette for VG1 over to år sammen med særskilt språkopplæring.

Fylkestinget vedtok i 2021 strategi for minoritetsspråklig opplæring. Ett av hovedsatsingsområdene fra strategien er økt satsing på overgangstilbud for nyankomne innvandrere. Den store tilstrømningen av ukrainske flyktninger har videre økt behovet for denne typen overgangstilbud. Våren/sommeren 2022 ble det satt i gang et kortsiktig tilbud i 7 regioner med norskopplæring og karriereveiledning til alle nyankomne flyktninger. Det er mulig at denne type tilbud også kan bli aktuell vinteren/våren 2023. Fylkesdirektøren legger til grunn at den økte bosettingen av ukrainske flyktninger også vil påvirke opplæringstilbudet i Trøndelag i 2023-24.

¹ Kombinasjonsklasser er et opplæringstilbud til ungdom mellom 16 og 24 år med kort botid i Norge. Her får nyankomne elever tilbud om tilrettelagt grunnskoleopplæring på en videregående skole sammen med jevnaldrende.

Kombinasjonsklasser åpner opp for samarbeid mellom kommune og fylkeskommune, fordi man har opplæringsansvar for målgrupper som er like i både alder og faglig behov. Dette forutsetter en samarbeidsavtale. Ved å slå sammen målgruppene får tilbudene både mer forutsigbarhet, i tillegg til at man bygger opp sterkere kompetansemiljøer. For ungdommene gir det mulighet for både faglig utvikling, sosialisering med jevnaldrende, hindring av sosial kontroll, samt gode muligheter til å ta gode utdanningsvalg. I dag finnes det samarbeidsavtaler med Trondheim kommune, Verdal kommune og Steinkjer kommune. Alle avtalene har i dag et lokalt preg og er til dels ulike på flere områder.

Fylkesdirektøren ønsker tilbakemelding på:

- Behov for kombinasjonsklasser ut ifra dagens tilbud.
- Behov for felles tilnærming av avtaler og økonomisk forvaltning av kombinasjonsklasser.
- Behov for flere/løpende inntak gjennom året.
- Hvordan fylkeskommunen i enda større grad kan tilrettelegge for den ekstraordinære tilstrømningen av flyktninger fra Ukraina.

5. Bedriftsnært yrkesfag (BYF)

BYF-modellen tar sikte på å ivareta arbeidslivets behov for lærlinger ved å tilby fagopplæring på videregående nivå, selv om det ikke er mulig å opprette et ordinært tilbud ved skolen. I BYF foregår store deler av opplæringstida i bedrift, som lærling. Behovet må være initiert av arbeidslivet, som må stille med lære plasser. Det skal også være foretatt en vurdering om arbeidslivets kompetanse kan dekkes av øvrige ordninger innen fag- og yrkesopplæring. Flere av skolene har erfaringsvis svært få søkere til noen av sine ordinære VG2-tilbud.

Fra BYF-rapporten i 2020 finner vi:

Det vil være bransjeavhengig hvilke opplæringsløp som er hensiktsmessig å tillegge til en BYF-modell. Lokalt arbeidsliv definerer behovet og sammen med skolene inngås avtaler om bruk av BYF-modeller for å tilfredsstille arbeidslivets behov for faglært arbeidskraft (...) Det inngås forpliktende avtaler (...) og det er hensiktsmessig at dette foregår i tilknytning til tilbudsprosessen hver høst.

Fylkesdirektøren ønsker tilbakemelding på:

- Om arbeidslivets behov for kompetanse kan løses ved å legge til rette for BYF-tilbud. Alternativet kan være at skolen ikke har mulighet til å tilby et ordinært løp.

6. Satsing på utvalgte utdanningsprogram, jf. Utfordringsdokumentet

Fylkestinget gjorde i sak [55/22](#) vedtak om at det skal jobbes målrettet med å innlemme flere bedrifter og arbeidsplasser innen matfaglig næring og for å få flere lære plasser i offentlig regi inn i Trøndelagsmodellen². For skoleåret 2022-23 etableres det i disse dager to ekstra klasser for opplæring innen restaurant- og matfag, én på Steinkjer og én ved TROVO, hvor mer enn 20 nye kandidater kvalifiseres for arbeid innen bransjen. Behovet i bransjen er stort. Målrettet arbeid for flere lære plasser i offentlig regi skal også være en prioritert oppgave framover. Det arbeides med å realisere «Samfunnskontrakten for flere lære plasser 2022-2026». Det samhandles også med NAV om å identifisere aktuelle kommuner som ønsker et konkret samarbeid om opplæring og formidling til lære plasser.

Fylkesdirektøren ønsker tilbakemelding på:

- Hvordan man kan samarbeide enda tettere og mer forpliktende med offentlig sektor og utsatte bransjer i arbeidslivet for å gi ungdom/voksne lære plass innenfor yrkesgrupper som trenger arbeidskraft.

² <https://www.trondelagfylke.no/vare-tjenester/utdanning/trondelagsmodellen/>

7. Høyere yrkesfaglig utdanning

Fylkeskommunene har et helhetlig forvaltningsansvar for at fagskoler tilbyr høyere yrkesfaglig utdanning (HYU) i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt, jf. § 3 i lov om HYU. I Trøndelag blir HYU tilbudt av i alt 15 private og offentlige fagskoler³, bl.a. fylkeskommunens fagskole, Trøndelag høyere yrkesfagskole (THYF). Fylkeskommunens forvaltningsansvar gjelder alle fagskolene.

Med bakgrunn i det ansvaret fylkeskommunene er gitt for høyere yrkesfaglig sektor og kompetansefeltet, mener fylkesdirektøren at HYU bør være en integrert del av den helhetlige tilbudsplanleggingen. Det er derfor av betydning at det finnes et godt kunnskapsgrunnlag om kompetansebehov på høyere yrkesfaglig nivå i ulike deler av Trøndelag. Videre er det viktig at det etableres strukturer som gjør HYU tilgjengelig i hele fylket, for eksempel i samarbeid mellom fagskoler, arbeidslivet, videregående skoler og andre.

Fylkesdirektøren ønsker tilbakemelding på:

- Hvordan behov for kompetanse på høyere yrkesfaglig nivå bør meldes inn til fylkeskommunen.
- Hvordan høyere yrkesfaglig utdanning kan distribueres i Trøndelag, for eksempel i samarbeid med arbeidslivet, de videregående skolene og andre, for å dekke kompetansebehov i arbeidslivet.

8. Annen informasjon fra fylkesdirektøren

8.1. Opplæringskapasitet i bedrift

Riktig dimensjonering av skoletilbudet er viktig for bransjer og bedrifter, og opplæringskontorene er pr. i dag de nærmeste til å kunne gi et tilnærmet riktig svar på opplæringsbehovet i arbeidslivet (inntak av lærlinger) i årene framover. Det innhentes informasjon fra alle opplæringskontor med godkjenning i Trøndelag, samt at det tas hensyn til behov i selvstendige lærebedrifter. Kompetanseforum Trøndelag innehar også en dialogfunksjon inn imot regionalt arbeidsliv, hvor også NAV Trøndelag er samarbeidspartner og registrerer arbeidskraftbehov i sine administrative systemer.

Statistikk over opplæringsbehovet i arbeidslivet legges fram til behandling i Yrkesopplæringsnemnda og i Hovedutvalg for utdanning i november 2022.

8.2. Ulike utredningsprosesser som pågår

Skolebruksplan

Arbeidet med utviklingen av ny skolebruksplan med tilbudsprinsipper skal sammen med arbeidslivets og samfunnets behov være med å legge grunnlaget for hvilke studietilbud som skal tilbys ved den enkelte skole i framtiden. Det er viktig å ha en struktur der elevene i størst mulig grad finner sitt tilbud ved skoler i regionen der de bor. Det er derfor viktig at skolene videreutvikler samarbeidet med privat næringsliv om hvilke studietilbud som skal tilbys på den enkelte skole, slik at både arbeidslivets kompetansebehov og elevenes interesser ivaretas.

Skolebruksplanen forventes ferdig høsten 2023.

Idrett, herunder spisset toppidrett

I hovedutvalgssak [19/22](#): Spisset toppidrett – organisering og finansiering ble rammene for satsingen på spisset toppidrett vedtatt. I saken vil også andre inntaksrelaterte problemstillinger bli berørt – det vil gå ut et høringsnotat i løpet av september.

³ <https://www.trondelagfylke.no/vare-tjenester/utdanning/hyu/fagskoler-i-trondelag/>

Høsten 2022 legges det fram en sak hvor de vedtatte rammene omgjøres til konkrete forslag om lokalisering og dimensjonering av tilbud. I saken vil det bli lagt fram et forslag til finansiering av tilbudene, basert på modellen for finansiering som ble vedtatt i sak 19/22. I saken vil forhold rundt inntak av elever bli behandlet.

Trøndelag høyere yrkesfagskole

Ved behandling av sak om styreordning og styrevedtekter for Trøndelag høyere yrkesfagskole (THYF) i juni 2020, sak [64/20](#) i fylkestinget, ble det vedtatt at styreordningen skulle evalueres etter to år. I sak [158/18](#) i fylkestinget i desember 2018, ble det vedtatt struktur for HYU i Trøndelag. Til grunn for vedtaket lå bl.a. rapporten *Fagskole inn i Trøndelag fylkeskommune* fra 2017. I denne rapporten anbefales det at det gjøres en ny utredning av fremtidig organisasjonsform for fylkeskommunens fagskole med henblikk på endringer innenfor høyere yrkesfaglig sektor siden 2018. Fylkesdirektøren mener at det vil være hensiktsmessig å også gjøre en vurdering av organisasjonsform og styringsstruktur når man nå skal inn i en prosess med å evaluere styreordning for fylkeskommunens fagskole.

Det pågår også en utredning som følger opp vedtak i Utfordringsdokumentet knyttet til økt areal-, personal- og administrasjonsressurser for THYF. Utredningen gjøres i dialog med styret og ledelsen ved skolen, og ses opp mot arbeidet med «Framtidas skole i Trøndelag – skolebruksplan 2».

Fullføringsreformen

Regjeringen viderefører satsingen Utdanningsløftet⁴ for at så mange som mulig skal kunne fullføre videregående opplæring. Tilskudd til fullføring, til rekvalifisering og til fagbrev på jobb tildeles fylkene. I tildelingen forutsettes det et systematisk samarbeid med NAV for å kvalifisere og mobilisere arbeidskraftreserven og for å gi enkeltmennesker og virksomheten den kompetansen de trenger.

Forslag til ny opplæringslov vil bli lagt fram våren 2023, og forventes å gjelde fra høsten 2024. Det ventes styrking både av ungdom og voksnes rett til fullføring av opplæringen sammenlignet med det dagens lovverk åpner for. Samhandlingen med NAV er formalisert, og gjennomføres blant annet via Trøndelagsmodellen.

Vedlegg

1. Fylkesdirektørens forslag til tilbudsjusteringer for skoleåret 2023-24 – ungdom
2. Fylkesdirektørens forslag til planlagt tilbudsstruktur for skoleåret 2023-24 – voksenopplæring
3. Trøndelag nettskole sitt fagtilbud 2022-23
4. Forslag til forskrift – fag- og timefordeling for helse- og oppvekstfag med studiekompetanse

Adresseliste

- Videregående skoler
- Fagskoler
- Trøndelag nettskole
- Aajege
- Kommuner
- Opplæringskontor med godkjenning i Trøndelag
- Elevorganisasjonen
- Ungdommens fylkesutvalg
- Lærlingerådet i Trøndelag
- LO

⁴ <https://www.trondelagfylke.no/vare-tjenester/utdanning/utdanningsloftet-2021/>

- NHO
- KS
- NAV
- Regionråd
- Næringsforeninger
- Kompetanseforum
- Samiske interesseorganisasjoner
- Trøndelag idrettskrets
- Olympiatoppen
- Interesseorganisasjoner innen jordbruk, skogbruk og fiske
- Tillitsvalgte, TRFK